

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Η θέση της μουσικής στο σχολείο είναι ζήτημα πρωτεύουσας σημασίας, αφού συνδέεται τόσο με το όλο ζήτημα της αγωγής όσο και με την πνευματική και την ψυχική καλλιέργεια των νέων.

Τα οφέλη από μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν πολλαπλά. Η μουσική εξευγενίζει την ψυχή κάθε ανθρώπου, τον οδηγεί σε καταστάσεις πνευματικής ανάτασης, τον ψυχαγωγεί με τον πιο αυθεντικό και απόλυτο τρόπο, του καλλιεργεί πολλαπλά τις ευαισθησίες του. Δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι στην αρχαία Ελλάδα η μουσική μαζί με την ανάγνωση, τη γραφή, την αριθμητική και τη γυμναστική – ως ευρείες περιοχές εκπαίδευσης και διαπαιδαγώγησης – ήταν η βάση του προγράμματός των.

Φυσικά η εξέλιξη στις κοινωνίες και στους πολιτισμούς όχι μόνο είναι απλά αναγκαία, αλλά είναι και πρώτο ζητούμενο για την ίδια τη βιωσιμότητα των κοινωνιών και των πολιτισμών, για την ίδια την πρόοδο του ανθρώπου.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες που ασχολούνται με κάποιο είδους μουσικό όργανο είναι πιο ευαίσθητοι στην όλη λειτουργία του σχολείου, συνάπτουν πιο εύκολα φιλικές σχέσεις, σπάνια είναι επιθετικοί ή συμμετέχουν σε φαινόμενα βίας ή απομόνωσης και απαξίωσης άλλων μαθητών, είναι πιο αισιόδοξοι και πιο δημιουργικοί.

Κάθε φορά που το σχολείο μας κάνει εκδηλώσεις, όλοι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι χαιρόμαστε με τον πιο όμορφο τρόπο τη γοητεία της μουσικής και την εκφραστική δεινότητα μαθητών και μαθητριών των ποικίλων μουσικών σχημάτων που αυτοσχέδια έχουν δημιουργήσει. Και εδώ είναι πολλοί μαθητές και μαθήτριες και κάθε χρόνο αυξάνει ο αριθμός των φιλόμουσων νέων μας.

Οι μουσικές εκδηλώσεις φανερώνουν αθέατες όψεις των νέων και συχνά ανατρέπουν την εικόνα της προκατάληψης των εκπαιδευτικών – περί καλών και κακών μαθητών / μαθητριών – που είναι τόσο άδικη και τόσο πρόχειρη.

Σήμερα η καλλιέργεια των νέων με τη μουσική είναι μια εύκολη υπόθεση, πιο εύκολη παρά ποτέ. Η αγορά ενός μουσικού οργάνου και μια κάποια πρωτόλεια καλλιέργεια των πρώτων μουσικών βημάτων από έναν μουσικό ή από ένα ωδείο είναι ικανή για να ανοίξει όλο αυτό το θαυμαστό στερέωμα της Μουσικής. Άλλωστε και το διαδίκτυο είναι μια φοβερή πηγή εκμάθησης και καλλιέργειας της μουσικής παιδείας και προσφέρει καθετί γύρω από αυτό το χώρο. Συλλογίζομαι ως προς κάποιες ξεχωριστές περιπτώσεις μαθητών και μαθητριών που ασχολούνται ομαδικά στην εκτός σχολείου ζωή τους με τη δημιουργία μικρών μουσικών συγκροτημάτων, πόσο σημαντική θα είναι αυτή η σύνδεσή τους στη μελλοντική τους ζωή και πόσο θα δένονται συναισθηματικά και πνευματικά με τη διαμεσολάβηση της μουσικής.

Η καλλιέργεια της μουσικής από το σχολείο θεωρώ ότι είναι μια βασική μορφωτική υποχρέωσή του, μια μεγάλη επιταγή για τη δημιουργία ενός όμορφου μέλλοντος στις νέες γενιές. Και κάθε σχολείο έχει απεριόριστες δυνατότητες και σ' αυτό τον τομέα. Θεωρώ την αντίληψη, ότι η όποια βελτιωτική προσπάθεια του σχολείου περνάει μόνο μέσα από τις δυνατότητες της οργανωμένης πολιτείας, είναι λανθασμένη. Σήμερα είναι αναγκαίο όσο ποτέ άλλοτε να κάνουμε το σχολείο ελκυστικό και

δημιουργικό, ευρύτερα μορφωτικό και πολλαπλά όμορφο στους νέους και στις νέες. Αν μάλιστα η σχέση μαθητών και μαθητριών με τη μουσική παιδεία ξεκινήσει από το Δημοτικό σχολείο, τότε οι ρίζες θα είναι βαθιές και θα βρίσκουν εύκολα «νερό και υγρασία» στους άγονους καιρούς μας, στους καιρούς της ξηρασίας...

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Αγάνωτο κουδούνι, δεν παίζει

Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο

Απ' τ' αυτί και στο δάσκαλο

Δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν εκράταγες

Δεν είναι κανείς ποτέ πολύ μεγάλος για να μάθει.

Εκείνος που διδάσκει, μαθαίνει.

Η επανάληψη είναι μητέρα της μάθησης.

Η μόρφωση τον ευτυχή στολίζει, τον άτυχο με θάρρος τον οπλίζει.

Η παιδείψη νικάει τη φύση. (Ο μορφωμένος καταφέρνει πολλά)

Κάλλιο γέρος μαθητής παρά αμαθής.

Κατά το δάσκαλο και τα δασκαλούδια του.

Κι όποιος δεν ξέρει έχει ένα κι εκείνο στραβό.

Μάθε νέος γράμματα, να 'χεις καλά γεράματα.

Μη σε πιάσει η πένα του.... κήκες!

Μ' όποιο δάσκαλο καθίσεις, τέτοια γράμματα θα μάθεις.

Όποιος ακούει καλά, μαθαίνει.

Όποιος μικρός το μαθαίνει...(οτιδήποτε), μεγάλος δεν τ' αφήνει.

Όποιος ξέρει γράμματα έχει τρία μάτια.

Η ΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

-Κωστής Παλαμάς, “Τα σχολεία χτίστε”

«Με τη φλόγα που ψαίνει και
που πλάθει,
με της καρδιάς τη φλόγα, με του
Λόγου
τη δύναμη, ξεσκέπαστα,
καθάρια,
και με τα χέρια, και με τα
μαχαίρια,
τον τόπο πάρτε.
Κάτου σημάδια που έμπηξε το
ψέμα!
Τα ταξίματα φέρτε στις
Αλήθειας
της ιερής το βωμό και τα
σφαχτάρια.
Στον τόπο απάνου όχι πολέμων
κάστρα•
τα σκολειά χτίστε!
Λιτά χτίστε τα, απλόχωρα,
μεγάλα,
γερά θεμελιωμένα, από της
χώρας
ακάθαρτης, πολύβοης,
αρρωστιάρας
μακριά μακριά τ’ ανήλιαγα
σοκάκια,
τα σκολειά χτίστε!
Και τα πορτοπαράθυρα των
τοιχών
περίσσια ανοίχτε, νάρχεται ο κυρ
Ήλιος,
διαφεντευτής, να χύνεται, να
φεύγει,
ονειρεμένο πίσω του
αργοσέρνοντας
το φεγγάρι.
Γιομίζοντάς τα να τα
ζωντανεύουν
μαϊστράλια και βοριάδες και
μελτέμια
με τους κελαϊδισμούς και με τους
μόσκους•
κι ο δάσκαλος, ποιητής και τα
βιβλία
να είναι σαν κρίνα.
Του τραγουδιού τη γλώσσα
αντιλαλώντας,
και τα βιβλία σαν τα τραγούδια
να είναι!
Στη γη της ομορφιάς,

αρματωμένη
την Επιστήμη, η Ομορφιά, χαρά
της!
αρχή σοφίας!
Τα σκολειά χτίστε, υψώστε τα
πλατάνια
για το δροσό στις ρεματιάς τη
χάρη,
για τον καρπό σπάρτε τα
αμπέλια, ας είναι
τ' αγαθά τους αγνά κρασιά, και
ας είναι
γούρμα σταφύλια,
λογής, κεχριμπαρένια, άλικα,
μαύρα.
Όπου απλωσιά, όπου ψήλωμα,
όπου υγεία,
στα πέλαα ν' αγναντεύουν τα
καράβια
και τους αϊτούς να λαχταράν και
τ' άστρα
στα ουράνια πλάτια.
Και βαθιούς τράφους γύρω γύρω
σκάφτε
και πύργους πολεμόχαρους
υψώστε
και βαρδιατόρους βάλτε να
κρατάνε
μακριά μακριά τον ψεύτη και τον
πλάνο
της Ρωμισύνης.
Ξόβεργα και καρφιά κρατά και
πάει
και πιάνει και καρφώνει και
σκοτώνει•
του φτερωτού πιο απ' όλα
κυνηγάρης,
αρχίζοντας από τις πεταλούδες,
φτάνει στη Σκέψη.»

-«...Θυμάμαι μια μέρα , παιδί, έβρεχε,
ένας παράξενος ανθρωπάκος μπήκε στο προαύλιο του σχολείου,
ίσως για να προφυλαχτεί στο υπόστεγο απ' τη βροχή, αλλά όχι, δεν ήταν για τη
βροχή, γιατί κρατούσε ομπρέλα-απλώς μπήκε στη μικρή αποθήκη με τα
βαλσαμωμένα πουλιά για το μάθημα της ζωολογίας-και κρεμάστηκε.
Μιλούσαμε μέρες γι' αυτόν στην τάξη.
Ύστερα πέρασαν χρόνια χωρίς να τον θυμηθούμε.
Τώρα έρχεται τις νύχτες στον ύπνο μου
και με ρωτάει: «Πότε θα ξαναπάμε σχολείο;»

(Τάσος Λειβαδίτης)

-Γιώτα Αργυροπούλου, «Στο Δημοτικό»

“Τα μήλα ήταν μέλι.

Ο Μίμης και η Άννα αδέρφια αγαπημένα.

Δεν κάπνιζε το τζάκι τους,

δε μάλωναν,

δεν τα ’παιρνε ο πατέρας στο χωράφι.

Όλα κυλούσαν ήρεμα στο αναγνωστικό.

Άστραφτε νιάτα κι ομορφιά η βασίλισσα στο κάδρο

και το πουλί περιπλεγμένο μες στις δάφνες.

Σε φέτες απορίας γευόμουνα τον κόσμο.

Δεν άλλαξε η γεύση του,

συνήθισα μονάχα.»

(Από τη συλλογή «Νερά απαρηγόρητα», εκδ. Πλανόδιον, 2004)

-Αλέξης Σταμάτης, «Σχολική παράσταση»

“Η παράσταση εγκαινιάστηκε από το σχολικό πίνακα

μέσα από γεωμετρικούς τόπους και ανεστραμμένα είδωλα

σε τάξεις κόκκινες φλέβες που σπαρταρούσαν

των συμμαθητών την κοινοτυπία εκδικούμενες

του μικροπρεπούς εκείνου κοινού

του κατ' ανάγκην εισπνεόμενου

του κοινού εκείνου που δηλητήριο μαζί και ανάγκη είναι.»

(Από τη συλλογή «Απλή μέθοδος των τριών», εκδ. Καστανιώτη)

-Γλυκερία Μπασδέκη, «Τρίτη Δημοτικού»

“είμαι εννιά

πάω Τρίτη

δεν πέθανε η μάνα μου,

στο σπίτι μένουν ζωντανοί

(ακόμα)

έχω τετράδια, κόλλες γλασέ, μ' αρέσει

ο Δημήτρης απ' την

Πέμπτη δε θα γεράσω σύντομα –θα

πάρει

χρόνια

θα βγάλω λύκειο, σχολές

Χριστούγεννα

θα βγάλω γλώσσα, ρούχα

επετείους

μα τώρα είμαι εννιά–

δε φτάσαμε στα κλάσματα

ΓΝΩΜΙΚΑ

Η παιδεία, καθάπερ ευδαίμων χώρα, πάντα τ' αγαθά φέρει.

– Η μόρφωση, όπως ακριβώς μια εύφορη γη, φέρνει όλα τα καλά.

Σωκράτης, 469-399 π.Χ., Φιλόσοφος

Ἄνθρωπος παιδεία κεκοσμημένος των ζώων κάλλιστον.

Σωκράτης, 469-399 π.Χ., Φιλόσοφος

Αρχή πολιτείας απάσης νέων τροφά.

– Θεμέλιο κάθε πολιτείας είναι η ανατροφή των νέων.

Πυθαγόρας, 580-490 π.Χ., Αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος

Ουδέν άλλο έχουσα ες Ἄδου η ψυχὴ ἔρχεται πλην της παιδείας και τροφής.

– Η ψυχή έρχεται στον Ἄδη χωρίς να κουβαλάει τίποτε άλλο πέρα από την παιδεία της και την αγωγή της.

Πλάτων, 427-347 π.Χ., Φιλόσοφος (Φαίδων)

Ο μη δαρείς άνθρωπος ου παιδεύεται.

Μένανδρος, 4ος αιών π.Χ., Αρχαίος Έλληνας ποιητής

Παιδεία ευτυχούσι μεν εστί κόσμος, ατυχούσι δε καταφύγιον.

– Η μόρφωση είναι στολίδι γι' αυτούς που ευτυχούν και καταφύγιο γι' αυτούς που δυστυχούν.

Ισοκράτης, 436-338 π.Χ., Αθηναίος ρήτορας

Παιδεία τοις μεν νέοις σωφροσύνη, τοις δε πένησι πλούτος, τοις δε πλουσίοις κόσμος.

– Η παιδεία για τους νέους είναι σωφροσύνη, για τους φτωχούς πλούτος και για τους πλούσιους στολίδι.

Διογένης, 410-323 π.Χ., Κυνικός φιλόσοφος

Παιδεία μόνη των κτημάτων αναφαίρετον και ζώντι και τελευτήσαντι παραμένουσα.

Μέγας Βασίλειος, 330-379, Πατέρας της Εκκλησίας

Βακτηρία εστί παιδεία βίου.

– Η μόρφωση είναι στήριγμα της ζωής.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Οι γονείς γνωρίζουν ότι τα «έργα τέχνης» των παιδιών τους είναι μια ατέλειωτη πηγή διασκέδασης, όμως νέα έρευνα αποκάλυψε ότι θα μπορούσαν να υπάρχουν πολλά περισσότερα για να ανακαλύψει κανείς μέσα από τα μικρά αριστουργήματα των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, οι **ζωγραφιές των παιδιών** θα λέγαμε ότι αποτελούν ένα παράθυρο στον τρόπο που βλέπουν τη ζωή μέσα στο σπίτι τους.

Στην έρευνα συμμετείχαν 962 παιδιά **ηλικίας 6 και 7 ετών**, τα οποία κλήθηκαν να ζωγραφίσουν τις οικογένειές τους. Δεδομένου ότι οι ερευνητές είχαν επισκεφθεί τακτικά τα σπίτια των οικογενειών, ήταν σε θέση να κάνουν μια μεγάλη σύνδεση: Εάν ένα παιδί βιώνει μια κατάσταση χάους και αποδιοργάνωσης μέσα στο σπίτι, μπορεί κάποιος εύκολα να το καταλάβει από τον τρόπο που ζωγραφίζει τα μέλη της οικογένειάς του.

«Είναι ένας πολύ καλός τρόπος για τους γονείς, ώστε να κατανοήσουν τον τρόπο που το παιδί τους βλέπει τον εαυτό του μέσα στην οικογένεια, αφού μπορεί να μην είναι ακόμα σε θέση **να εκφράσει τα συναισθήματά του με λόγια**», αναφέρει ο Roger Mills-Koonce, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ανθρώπινης Ανάπτυξης και Οικογενειακών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας και ένας από τους ερευνητές που ασχολήθηκαν με τη μελέτη.

Τα παιδιά που ζουν σε σπίτια με σωστή οργάνωση ζωγραφίζουν όλα τα μέλη της οικογένειας και διαφοροποιούν ανάλογα καθένα από αυτά. Οι γονείς απεικονίζονται μεγαλύτεροι σε μέγεθος από τα παιδιά και όλοι έχουν τα χέρια απλωμένα και ανοιχτά ως ένδειξη ότι αισθάνονται **στήριξη και άνεση** μέσα στην οικογένεια. Επιπλέον, κανένα από τα μέλη της οικογένειας δεν διαχωρίζεται από την υπόλοιπη ομάδα.